

ELKAAR BLIJVEN ZOEKEN

Op het eerste gezicht lijkt ons land steeds meer verdeeld te raken. Meer dan twintig politieke partijen hebben meegedaan aan de verkiezingen. In de media krijgen de meest extreme standpunten vaak extra aandacht. Maar op dit moment melden de media dat de meeste Nederlanders in het brede en ook nuchtere midden te vinden zijn. De politieke vleugels zijn wel luidruchtig maar tegelijkertijd ook relatief klein, in ieder geval een minderheid. Gelukkig maar want in een land met zoveel verschillende politieke stromingen is het belangrijk dat politici bereid zijn om te zoeken naar een compromis. Alleen zo kan immers draagvlak voor beleid worden gezocht en gevonden. Tot nu toe sprak ik over politiek Den Haag maar hoe zit dat binnen christelijk Nederland en heel bijzonder ook binnen onze eigen Kerk?

Tijd van transitie

De Kerk in ons land, ook binnen ons bisdom van 's-Hertogenbosch, is kwetsbaar geworden.

Wij hebben al decennia te maken met de overgang van een grote volkskerk naar een veel kleinere gemeenschap van gelovigen die bewust een keuze maken. Als gevolg daarvan zijn binnen ons bisdom parochies gefuseerd en moeten regelmatig kerken worden gesloten. Dat geeft vanzelfsprekend onrust en onzekerheid. Het streven van paus Franciscus naar een synodale en gastvrije Kerk roept bij velen, waaronder bij mij, enthousiasme op maar bij sommige priesters en andere gelovigen ook onvrede.

Bruggen bouwen

In deze enerverende context mag ik sinds mei 2016 leiding geven aan het bisdom van 's-Hertogenbosch, overigens in verbondenheid met een loyaal team van medewerkers. Een belangrijke taak van een bisschop is het bouwen van bruggen. Recent publiceerde het Brabants Dagblad daarover een groot artikel. Anders dan de krant suggereert, lukt dat naar mijn overtuiging over het algemeen vrij aardig. De meeste gelovigen binnen onze parochies gaan hartelijk en met respect met elkaar om. Bouwen van bruggen is overigens nooit voltooid maar een proces van voortdurende dialoog.

Kerkelijke vleugels

Evenals binnen de politiek zijn er echter ook binnen onze Kerk vleugels. Vleugels die niet groot zijn maar wel veel lawaai kunnen maken. De meeste mensen die in de genoemde krant aan

het woord komen, behoren bij een vleugel. Soms vooruitstrevend maar meestal meer behoudend en met een reserve ten opzichte van het beleid van onze paus. Als bisschop wil ik overigens met allen in contact blijven. Binnen de ene Kerk is er immers ruimte voor meerdere stemmen en accenten. Eenheid in verscheidenheid. Maar het gaat altijd om geloof, hoop en liefde. En de liefde, zegt de apostel Paulus, is de grootste. Natuurlijk is ieder beleid altijd voor verbetering vatbaar en wil ik openstaan voor werkbare alternatieven. Maar het afstoten van een deel van onze gelovigen, hetzij links dan wel rechts, kan niet aan de orde zijn. Juist in onze dagen is het ontzettend belangrijk om elkaar te blijven zoeken. Als je in elkaars schoenen gaat staan, is het ook gemakkelijker om elkaar te begrijpen en tot een modus vivendi te komen. Christus heeft ons allen aanvaard. Tegen die achtergrond zijn wij geroepen om ook elkaar te aanvaarden.

Blijven zaaien

Wereldwijd is het katholicisme een vitale gemeenschap met meer dan 1300 miljoen gedoopten. In ons land is het allemaal veel minder vitaal. Maar ondanks de onzekere toekomst blijven duizenden gelovigen, ook binnen ons bisdom, bouwen aan de Kerk van morgen. Wij blijven vieren, leren en dienen. Ik noem heel bijzonder ook ons jongerenwerk en het familiepastoraat. Met andere woorden: wij blijven

planten, zaaien en begieten in het vertrouwen dat God zorgt voor de groei. Hij bepaalt de omvang van de oogst van ons werk. Vanuit die overtuiging zijn en blijven wij hopelijk binnen ons mooie bisdom samen onderweg naar God.

Mgr. dr. Gerard de Korte

Agenda

december

(n.b. ma-za 8.30 uur Eucharistie in de kathedraal tenzij anders vermeld)

- 1 13.45 opening Laudato Si instituut Radbouduniversiteit, Nijmegen
16.00 afscheidsrede prof. Frans Wijsen
- 3 Eucharistie
- 4 11.00 Permanente Raad + mediacommissie in Hilversum
- 5 10.00 interview Goirles Belang
- 6 10.30 Officium caritatis
15.00 REA-vergadering
- 7 10.00 stafvergadering
14.00 gesprek bestuur Emmanuelgemeenschap
- 9 19.00 opening kerststal, kathedraal
- 10 Eucharistie
15.00 inzegening ramen basiliek, Oirschot
- 12 11.00 bisschoppenvergadering
- 14 10.00 stafvergadering
- 17 10.00 televisiemis, Eindhoven
15.30 kerstboodschap, kathedraal
- 18 14.00 Laudato Si alliantie
- 20 14.30 adventsviering bisdom-medewerkers
- 21 10.00 stafvergadering
- 25 24.00 kerstnacht mis, kathedraal
Eerste Kerstdag
10.00 Eucharistie, kathedraal
- 26 **Tweede Kerstdag**
11.00 Eucharistie, kathedraal
- 28 10.00 stafvergadering
- 31 10.00 Eucharistie

Benoemingen/ontslagen

Mevrouw **G.J.M. Willems-Jansen** te Overloon per 1 november 2023 eervol ontslag van de zending als catechist van de parochie Maria, Moeder van de Kerk te Sint Anthonis

De weleerwaarde heer drs. **E.H.R.C.M. Buster** te Aalst-Waalre per 4 november 2023 benoeming tot pastor (kapelaan) van de parochie Heilige Willibrord te Valkenswaard.

De heer **E. van Doesburg** te Nijmegen per 15 november 2023 tevens de zending en opdracht als pastoraal werker bij Zinplus Nijmegen.

Mevrouw **J.M. van Hoek-Engelen** te Vught per 21 januari 2024 de zending als catechist van de parochie Heilige Edith Stein te Vught.

In memoriam

Op 21 oktober 2023 is te Wijbosch overleden de zeereerwaarde heer **Cornelis Johannes Emmanuel Rombauts**, pastor van de parochie Heilige Franciscus te Veghel.

De zeereerwaarde heer Rombauts is geboren in Dommelen op 25 december 1937 en tot priester van het bisdom van 's-Hertogenbosch gewijd op 8 juni 1963. Zijn eerste benoeming in het bisdom van 's-Hertogenbosch was als kapelaan van de parochie H. Andreas te Nuenen van 1963 tot 1967, waarna hij werkzaam was als kapelaan van de parochie H. Lambertus te Someren 1967 tot 1979.

Per 27 januari 1979 werd hij benoemd tot pastoor van de parochie H. Servatius te Erp en per 15 maart 1986 tevens als pastoor van de parochie H. Servatius te Boerdonk welke beide parochies per 22 september 2013 zijn opgegaan in de parochie Heilige Franciscus te Veghel. Tot voor kort bleef hij als pastor in solidum van de parochie Heilige Franciscus actief in het pastoraat, met name in Erp en Boerdonk.

Op 30 oktober 2023 is te Sint-Michielsgestel overleden de zeereerwaarde heer

Josephus Franciscus Antonius Maria (Joop) van Corven, emeritus-pastoor van de parochie Heilige Michaël te

Sint-Michielsgestel.

De zeereerwaarde heer Van Corven is geboren in Tilburg op 30 juli 1934 en tot priester van het bisdom van 's-Hertogenbosch gewijd op 23 mei 1959.

Zijn eerste benoeming in het bisdom van 's-Hertogenbosch was als kapelaan van de parochie H. Willibrordus te Diessen van 1959 tot 1961, waarna hij werkzaam was als kapelaan van de parochie O.L. Vrouw van de Rozenkrans te Schijndel van 1961 tot 1965 en als godsdienstleraar aan het Instituut voor Doven te Sint-Michielsgestel van 1965 tot 1977, waarna hij 2 jaar in Rome verbleef voor studie theologie aan het Gregoriana.

Na zijn studie is hij benoemd tot pastor aan het Centrum voor Epilepsie Kempenhaeghe te Heeze en Huize Providentia te Sterksel van 1980 tot 1988 en vervolgens als pastor en catecheet aan het Instituut voor Doven te Sint-Michielsgestel van 1988 tot 1993.

Per 1 maart 1993 werd hij benoemd tot pastoor van de parochie Heilige Michaël te Sint-Michielsgestel uit welke functie

aan hem wegens emeritaat per 1 maart 1998 eervol ontslag is verleend.

In zijn emeritaat heeft hij nog vele jaren in Sint Michielsgestel en Den Dungen assistentie verleend.

Mogen zij rusten in vrede!

Familiepastoraat en muziek!

Paus Franciscus heeft opgeroepen tot een 'grote symfonie van gebed', als opmaat naar het Heilig Jaar 2025.

De bisdomdag voor gezinnen op zaterdag 31 augustus 2024 draagt haar steentje daaraan bij. Die dag groeien we samen letterlijk toe naar een jubelende 'Symfonie van gebed'.

De parochie Heilige Willibrord in Aalst - Valkenswaard - Waalre, ingebed in het dekenaat Gel-drop-Heeze-Valkenswaard zal onze gastheer zijn. We zijn dankbaar voor de geboden gast-vrijheid en kunnen niet wachten aan de slag te gaan!

Ook de volgende VrijdagMiddag-Borrel staat in het teken van muziek: Muziek in het familie-pastoraat. De borrel staat gepland voor **vrijdag 2 februari 2024** van 16.00 uur tot 19.00 uur in het Sint Janscentrum in 's-Hertogenbosch. Welkom!

U kunt zich hiervoor aanmelden via: aanmelding@bisdomdenbosch.nl onder vermelding van uw naam, adres en woonplaats

Save the date!

Save the date!

Vrijdag 12 april 2024
's-Hertogenbosch

Dag van de
Kerkmuziek 2024

Symposium

'De Missie van kerkmuziek'

Over de stand van zaken in (kerk-)korenland is al veel gezegd en geschreven. Voor wie er zorg voor te dragen heeft, leven er nogal wat uitdagingen. Tegelijk leeft de hoop en het vertrouwen dat liturgische zang blijft bestaan, zolang er christenen zijn...

Over de missie, uitdagingen, mogelijkheden en perspectieven organiseren de gezamenlijke 'Gregoriusverenigingen' van de drie zuidelijke bisdommen een symposium op **vrijdag 12 april van 13.30 uur tot 18.00 uur in het Sint Janscentrum** te Den Bosch.

Genodigd zijn cantores, dirigenten, organisten, vertegenwoordigers van bisschoppen en bisdommen, pastores en allen die zorg dragen voor zang en muziek in de liturgie.

De dag staat in het teken van 'De Missie van kerkmuziek'.

Nadere info volgt, maar belangstellenden kunnen zich alvast melden via info@sgv-roermond.nl.

Beleefd genodigd,

Frans Bullens
Jan Brouwers
Han Akkermans
Jeroen Felix
Peter Lammers
Jan van de Laar
Ed Smeets

bisdom Breda
bisdom Breda
bisdom Breda
bisdom Den Bosch
bisdom Den Bosch
bisdom Den Bosch
bisdom Roermond

800 Jaar kerststal

"Als je wilt dat we dit jaar in Greccio Kerstmis vieren, tref dan vlug voorbereidingen en doe precies wat ik je vraag. Ik wil de herinnering oproepen aan het Kind dat in Bethlehem geboren is. Ik wil zien hoe het daar in een kribbe op stro lag tussen een os en een ezel." Deze woorden sprak de heilige Franciscus van Assisi enkele weken voor kerstmis in het jaar 1223. De herinnering die hij wilde oproepen werd tijdens de viering van de Nachtmis van dat jaar een feit, nu precies 800 jaar geleden.

Franciscus van Assisi wilde door het uitbeelden van het kerst-evangelie de herinnering oproepen aan de incarnatie, de menswording van God. Gods menswording is in de spiritualiteit van de heilige Franciscus erg belangrijk. God die woont in het ontoegankelijke licht, is bereikbaar geworden en te kennen. Hij is afgedaald naar de wereld, in het kleine, het zwakke. Zo is God in Jezus Christus ook navolgbaar geworden door het leiden van een evangelisch leven. Het feest van de menswording van God is

voor Franciscus één van de grootste feesten in het jaar. De geboorte van de Verlosser en Redder van de wereld wilde hij tot leven brengen in het uitbeelden van het kerstevangelie. Hij koos in Greccio een grot op een berghelling en met alle dieren en figuren uit het kerstevangelie kreeg zijn (levende) kerststal vorm. Vanuit het Italiaanse Greccio hebben de Minderbroeders Franciscanen de kerststal meegenomen naar alle plaatsen waar zij zich vestigden. Zo wordt in alle continenten het geboorteverhaal van Jezus uitgebeeld, soms met lokale invloeden en tradities.

Dit jaar mogen we stilstaan bij het bijzondere jubileum van 800 jaar kerststal. De Minderbroeders Franciscanen, en in het bijzonder het franciscaanse heiligdom van Greccio, staan hierbij stil. Ook de kerststal in de Sint-Janskathedraal staat helemaal in het teken van 800 jaar kerststal. Franciscus van Assisi neemt in de Bossche stal een prominente plaats in. Het was Franciscus die als diaken na het kerstevangelie zelf het Kindje Jezus in de kribbe van de allereerste kerststal legde. Het komt opnieuw tot leven in de Sint-Jan.

Op zaterdagavond 9 december (aanvang 19.00 uur) wordt de kerststal in de kathedraal feestelijk geopend door de ambassadeur van de Republiek Italië, Giorgio Novello, en door de minister-provinciaal van de Minderbroeders Franciscanen, pater Theo Adrichem ofm. De Schola Cantorum verzorgt de stemmige kerstzang. Vanaf 10 december is de kerststal voor iedereen toegankelijk. Alle informatie over de kerststal in de kathedraal vindt u op: www.kerststal-sint-jan.nl. Kerstmis 2023: 800 jaar kerststal. Een goede reden om er in alle kerken van ons bisdom extra

aandacht aan te geven. Daarnaast is dit jubileum een mooie aanleiding voor gezinnen met kinderen om in de huiselijke kring de kerststal te belichten. Het plaatsen/opzetten van de kerststal in huis, het rondom de kerststal lezen van het kerstevangelie en het zingen van kerstliederen past bij het samen huiskerk zijn. Op een eenvoudige wijze wordt het evangelie dichtbij gebracht. Zo was het idee van de heilige Franciscus, 800 jaar geleden in Greccio, zo mag het ook vandaag zijn.

*Vincent Blom
Gedelegeerde*

Gerardusfonds

Bisschop de Korte steunt graag diaconale en oecumenische projecten.

In dat kader is het **Gerardusfonds** opgericht.

Als u de bisschop wilt steunen, kunt u een gift overmaken.

Uw schenking is welkom op bankrekeningnummer:

NL48 ABNA 0403 9331 10

ten name van:
Gerardusfonds Den Bosch

Bij voorbaat veel dank!

Colofon

NieuwsBrief is een uitgave van **bisdom van 's-Hertogenbosch**. De *BisdomNieuwsbrief* wordt gratis verspreid bij het pastoraal kader en bij belangstellenden.

Een bijdrage ter dekking van de kosten wordt op prijs gesteld (publiciteitsfonds NL63 INGB 0001 3284 65)

Aan- / afmeldingen en wijzigingen voor de nieuwsbrief graag doorgeven via mail: nieuwsbrief@bisdomdenbosch.nl

Bezoekadres:

Parade 11
5211 KL 's-Hertogenbosch

Postadres:

Postbus 1070
5200 BC 's-Hertogenbosch

T 073 523 20 20

E info@bisdomdenbosch.nl

W www.bisdomdenbosch.nl